

Εισαγωγή στη Σύγχρονη Ευρωπαϊκή Ιστορία

Μάθημα 3^ο: Οι εξωτερικές απειλές και η
αποσταθεροποίηση της Ευρώπης

Γιώργος Μαργαρίτης, Καθηγητής
Τμήμα Πολιτικών Επιστημών, ΑΠΘ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Μάθημα 3^ο

Οι εξωτερικές απειλές και η αποσταθεροποίηση της Ευρώπης

Περιεχόμενα ενότητας

---

1. Οι Αποικιακές Αυτοκρατορίες.
2. Οι αναχρονιστικές Αυτοκρατορίες στην Ευρώπη (1913).
3. Η Γερμανική Αυτοκρατορία.

Σκοποί ενότητας

- Ανάλυση του εύθραυστου συστήματος διακυβέρνησης των αναχρονιστικών αυτοκρατοριών και των ορίων αντοχής τους (Αυστροουγγρική, Ρωσική, Οθωμανική Αυτοκρατορία).
- Η σύνθεση της Γερμανικής Αυτοκρατορίας.
- Μελέτη των αποικιακών αυτοκρατοριών (The British Empire, η Γαλλική Αποικιακή Αυτοκρατορία).

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

3^η Ενότητα

Οι Αποικιακές Αυτοκρατορίες

The British Empire

- Την ίδια εποχή πάντως ο όρος Αυτοκρατορία, όταν δεν συνοδευόταν από επιμέρους προσδιορισμό, καταδείκνυε την Μεγάλη Βρετανία.
- The British Empire ή The Empire, περιέγραφε το μεγαλύτερο αποικιακό κράτος της εποχής, ίσως τη μεγαλύτερη ενιαία κρατική οντότητα που είδε ποτέ η ιστορία.

Βρετανική Αυτοκρατορία (1901)

Πηγή: “This map shows the British Empire in 1901 on the death of Queen Victoria. By this time, Britain had been the foremost global power for more than a century and London was the economic capital of the world. This was derived in large measure from the exploitation of the natural resources and cheap labour in its colonies. The empire reached its largest territorial extent in 1922, though because of the impact of the First World War it was no longer the only major industrial or military power.”, <http://pocketbookuk.com/tag/british-empire/>.

Έκταση και πληθυσμός της Βρετανικής Αυτοκρατορίας

- Η Βρετανική Αυτοκρατορία
- κάλυπτε σε έκταση το 20% της χερσαίας έκτασης του πλανήτη και
- περιλάμβανε το 23% του τότε πληθυσμού.

Το πρόβλημα της αυτοκρατορικής ορολογίας 1/4

- Στη βρετανική περίπτωση το πρόβλημα της αυτοκρατορικής ορολογίας ήταν πιο σύνθετο,
- αν και εδώ, η ύπαρξη βασιλείας και βασιλικού θεσμού – προσωποποιημένου μάλιστα για την κρίσιμη αυτή περίοδο στο πρόσωπο της Βασίλισσας Βικτωρίας – άνοιξε τον δρόμο για καλύτερη θεσμοποίηση των όρων.
- Η Βικτωρία μπορούσε να είναι «Βασίλισσα» των Άγγλων αλλά Αυτοκράτειρα, λόγω χάρη, των Ινδών.

Το πρόβλημα της αυτοκρατορικής ορολογίας 2/4

- Το τελευταίο τίτλο τον απέκτησε το 1876 θέλοντας να κλείσει το κεφάλαιο της μεγάλης «ινδικής ανταρσίας» του 1857
- όταν μέσα από εκατόμβες θυμάτων εξέπεσε η αρμοδιότητα της «Βρετανικής Εταιρείας των Ανατολικών Ινδιών» και
- η κυβέρνηση του Λονδίνου ανέλαβε απευθείας τη διακυβέρνηση της αποικίας.

Το πρόβλημα της αυτοκρατορικής ορολογίας 3/4

- Η Βικτωρία που παρουσιάστηκε ως πρόσωπο σχεδόν ουδέτερο που στεναχωρήθηκε εξαιρετικά από τις «ακρότητες» και των δύο πλευρών σε αυτόν τον «αιματηρό εμφύλιο πόλεμο» (sic!), πήρε τον τίτλο της Αυτοκράτειρας της Ινδίας.
- Φαινομενικά άλλαξε μόνο η προσφώνηση –
  - από το απλό «Η Αυτού Μεγαλειότης η Βασίλισσα» (Her Majesty the Queen) που ίσχυε ως το 1876
  - στο πλέον πολύπλοκο «Η Αυτού Αυτοκρατορική Μεγαλειότης η Βασίλισσα – Αυτοκράτειρα» (Her Imperial Majesty The Queen - Empress).

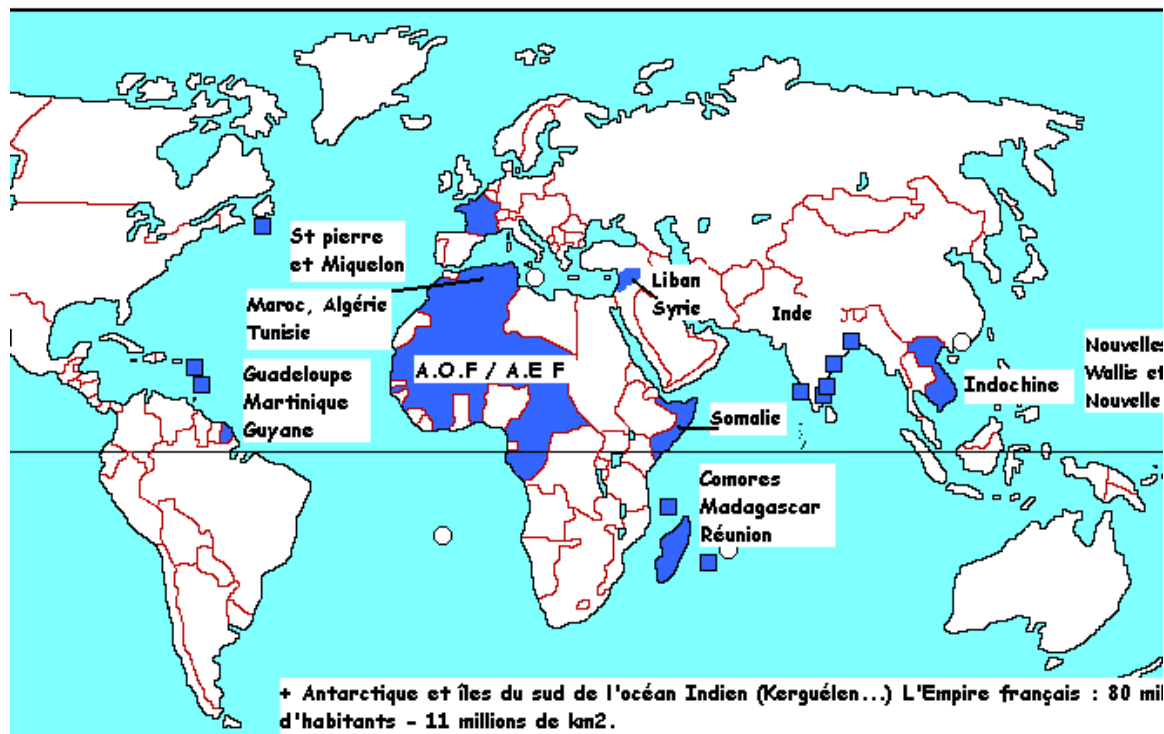

Το πρόβλημα της αυτοκρατορικής ορολογίας 4/4

- Για τους Ινδούς ο νέος τίτλος δεν έφερε ευτυχία,
- το αντίθετο μάλιστα – πολλά εκατομμύρια από αυτούς έχασαν τη ζωή τους στα επόμενα χρόνια
- μέσα από τη διαδικασία της «εξομάλυνσης» της βρετανικής εξουσίας και τις αναστατώσεις – σιτοδεία – που αυτή προκάλεσε.

Η “δημοκρατική” Αυτοκρατορία – Γαλλία 1/2

Πηγή: Η Γαλλική Αποικιακή Αυτοκρατορία στα 1920 μετά την πρόσθεση σε αυτή της Συρίας, του Λιβάνου και μερικών από τις προγενέστερες γερμανικές κτήσεις., www.ph-ludwigsburg.de .

Η “δημοκρατική” Αυτοκρατορία – Γαλλία 2/2

- Η Γαλλία ήταν Δημοκρατία στα χρόνια εκείνα και επιπλέον τη χώρα τη διέτρεχε μια απέχθεια για τον αυτοκρατορικό θεσμό.
- Ο λόγος ήταν η θλιβερή κατάληξη της Αυτοκρατορίας του Ναπολέοντα του Γ' στα 1870.

Δημοκρατία στη Γαλλία – Αυτοκρατορία στις αποικίες

- Ενώ όμως οι Γάλλοι ήσαν πολίτες της Γαλλικής Δημοκρατίας,
- οι λαοί των αποικιών δεν μπορούσαν να απολαύσουν τα ίδια πολιτικά προνόμια και
- χρειάστηκε να εφευρεθεί γι αυτούς ένας άλλος τρόπος διακυβέρνησης.
- Αυτός δεν θα μπορούσε να είναι παρά η Αυτοκρατορία.

Γαλλική Αποικιακή Αυτοκρατορία

- Η Γαλλία θα παρέμενε Δημοκρατία για τους πολίτες της,
- αλλά θα ήταν Αυτοκρατορία για τους λαούς των αποικιών τους οποίους επίσης κυβερνούσε.
- Έτσι η Γαλλική Δημοκρατία απέκτησε την Γαλλική Αποικιακή Αυτοκρατορία της.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

1^η Ενότητα

Οι αναχρονιστικές Αυτοκρατορίες στην Ευρώπη (1913)

Ευρώπη.

Η ήπειρος των Αυτοκρατοριών

- Την εποχή της “Μπελ Επόκ” και ως τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο η Ευρώπη θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ήπειρος των Αυτοκρατοριών.
- Τουλάχιστον έξι ευρωπαϊκές δυνάμεις έφεραν τον τίτλο Αυτοκρατορία.
- Ο τίτλος αυτός όμως εννοούσε διαφορετικά πράγματα σε κάθε μία από τις περιπτώσεις αυτές.

Οι αναχρονιστικές αυτοκρατορίες

- Στην κεντρική και ανατολική πλευρά της ευρωπαϊκής ηπείρου δέσποζαν τρεις “αρχαϊκές” αυτοκρατορίες: Η Ρωσική, η Αυστροουγγρική και η Οθωμανική.
- Επρόκειτο για πελώρια κράτη που περιλάμβαναν μέσα στα σύνορά τους διαφορετικούς λαούς, εθνότητες, θρησκείες, γλώσσες, παραδόσεις και τρόπους ζωής.
- Ήσαν πολυεθνικές και προφανώς πολυθρησκευτικές.

Το σύστημα διακυβέρνησης των αναχρονιστικών αυτοκρατοριών 1/2

- Το σύστημα της διακυβέρνησής τους παρουσιάζοταν αναχρονιστικό καθώς είχε εκλείψει η βασική κοινωνική τάξη που θα τροφοδοτούσε ένα τέτοιο πολιτικό σύστημα: η αριστοκρατία.
- Η ιδιοκτησία γης και οι γαιοπρόσοδοι δεν βρίσκονταν πλέον στη βάση της οικονομικής ισχύος και οι τίτλοι ευγενείας δεν εξασφάλιζαν από μόνοι τους πρόσθετα εισοδήματα στον νέο καπιταλιστικό κόσμο.
- Ως εκ τούτου ο Αυτοκράτορας δεν στηριζόταν σε κάποιο αριστοκρατικό κοινωνικό στρώμα αλλά συνδιαλεγόταν απευθείας με το μωσαϊκό των υπηκόων του.

Το σύστημα διακυβέρνησης των αναχρονιστικών αυτοκρατοριών 2/2

- Οι αναχρονιστικές αυτές Αυτοκρατορίες επιβίωναν μόνο και μόνο επειδή ήταν δύσκολο να πεθάνουν.
- Η ύπαρξη Αυτοκράτορα επέτρεπε τη **διοίκησή** τους όχι με βάση μια ενιαία καταστατική σύμβαση με το σύνολο των υπηκόων τους αλλά με βάση διαδοχικές συμβάσεις με κάθε ξεχωριστή ομάδα (εθνική, θρησκευτική ή άλλη) μέσα στα όρια του κράτους.
- Το τελευταίο μπορούσε έτσι να παραμείνει ενιαίο παρά την πολυποίκιλη σύστασή του.

Οι ανισότητες απειλούν τις αναχρονιστικές αυτοκρατορίες 1/2

- Οπωσδήποτε, καθώς ο κόσμος άλλαζε και εξελισσόταν, το αυτοκρατορικό σχήμα αυτής της μορφής γινόταν ολοένα και πιο εύθραυστο.
- Το απειλούσαν οι ανισότητες που δημιουργούσε η καπιταλιστική ανάπτυξη οι οποίες κατέστρεφαν την όποια σταθερότητα διασφάλιζε το σύστημα.

Οι ανισότητες απειλούν τις αναχρονιστικές αυτοκρατορίες 2/2

- Άνιση κατανομή, ανταγωνισμοί, είχαν ως συνέπεια την ενίσχυση των εθνικισμών και συνακόλουθα των αποσχιστικών τάσεων.
- Η παραμικρή διαταραχή, ένας πόλεμος για παράδειγμα, θα κατέστρεφε αυτές τις αυτοκρατορίες και, μαζί τους ίσως, θα κατέστρεφε και τις ισορροπίες του ευρωπαϊκού συστήματος δυνάμεων.

Ρώσικη Αυτοκρατορία (1914)

- Map of the Russian Empire in 1914', www.nzhistory.net.nz/media/photo/map-russian-empire-1914 , (Ministry for Culture and Heritage), updated 28-Aug-2014, Άδεια: CC BY – SA 3.0 New Zealand.

1904

- 1904 πόλεμος Ρωσικής Αυτοκρατορίας – Ιαπωνίας
- Η Γαλλία υποστηρίζει την Ρωσική Αυτοκρατορία.
- Η Αγγλία παίρνει το μέρος της Ιαπωνίας.
- 1905 λήξη πολέμου ήττα ευρωπαϊκής υπερδύναμης από ασιατικό κράτος.

Συνέπειες ήττας 1905

- Κλονισμός της Ρωσικής Αυτοκρατορίας.
- Αποσχιστικές τάσεις, επαναστατικά, εθνικά, ισλαμιστικά, θρησκευτικά κινήματα με σκοπό την διάλυση της Ρωσικής Αυτοκρατορίας.
- Η Κρήτη εμπεριέχεται στην βρετανική σφαίρα επιρροής.
- Καταστροφή πετρελαιοπηγών. Το ευρωπαϊκό σύστημα δυνάμεων μένει χωρίς πετρέλαιο στον 20 αιώνα.
- Κλονισμός γειτονικών αυτοκρατοριών.

Οθωμανική Αυτοκρατορία (1914)

- Πηγή: **Extent of Ottoman Empire 1914** (*in relation to present-day countries*), www.nationalarchives.gov.uk/pathways/firstworldwar/maps/ottoman.htm , <http://mapsinminutes.com/copyright.html>.

Βαλκάνια – Κίνημα Νεότουρκων

- Συναντιούνται οι 3 αυτοκρατορίες: Ρωσική, Αψβούργων, Οθωμανική. Πεδίο διεκδίκησης.
- Κίνημα των Νεότουρκων.
  - Οπαδοί γρήγορου, βίαιου εκσυγχρονισμού της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.
  - Διατήρηση του οθωμανικού τρόπου ζωής.
  - Κοινοβούλιο – πύργος της Βαβέλ: μετατροπή των πολιτιστικών, οικονομικών, θρησκευτικών ελίτ σε εθνικές. Αδυναμία λειτουργίας.

Κίνημα Νεότουρκων, 1908

- Ορατή η άμεση διάλυση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.
- Άρνηση στράτευσης των μη Τούρκων υπηκόων της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Η διαμάχη μεταξύ των εθνικών ομάδων μετατρέπεται σε ανοιχτό πόλεμο.
- Νεότουρκοι έχουν διαδρομές μέχρι την εποχή μας.
- Εν δυνάμει νέο κενό στα ανατολικά της Ευρώπης. Βαλκανικοί πόλεμοι. Φθίνει η ευρωπαϊκή ισχύς.

2^η Συνδιάσκεψη της Χάγης, 1907

- Απαγόρευση ναρκών ξηράς και θάλασσας,
- τορπιλών,
- χημικών και βιολογικών όπλων.
- Παρά τον τυπικό εξορκισμό του πολέμου, ουσιαστικά από τους Βαλκανικούς πολέμους.

Βρετανικό πλοίο μάχης «Θεριστής»

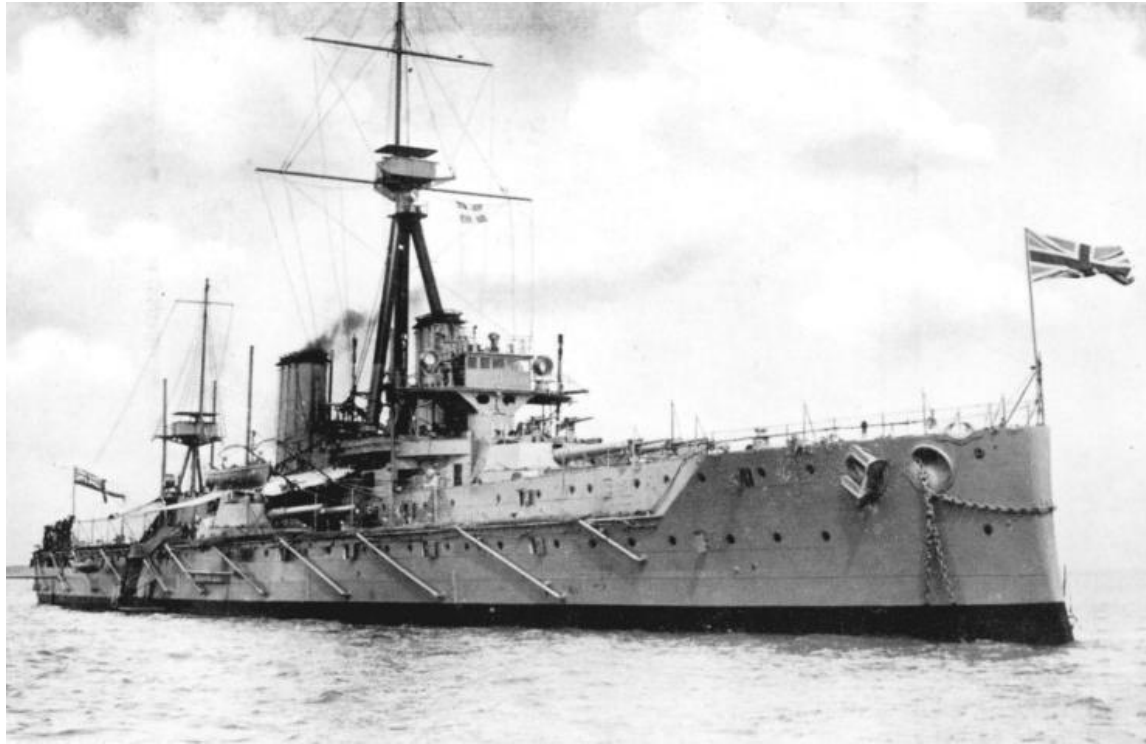
1/2

- Το βρετανικό πλοίο μάχης (θωρηκτό) «Θεριστής» (Dreadnought).
- Η καινοτομία που έφερε στη ναυπήγηση πλοίων μάχης συνίστατο στην ικανότητά του να στρέφει προς την ίδια κατεύθυνση δέκα βαρέα πυροβόλα ενώ τα ως τότε κλασσικά θωρηκτά έστρεφαν μόνο τέσσερα.
- Η ναυπήγησή του κατέστησε απαρχαιωμένους τους στόλους όλων των δυνάμεων (συμπεριλαμβανόμενης της Μεγάλης Βρετανίας) και έδωσε το έναυσμα για έντονο ανταγωνισμό ναυπηγήσεων μεταξύ των βιομηχανικών κρατών.

Βρετανικό πλοίο μάχης «Θεριστής»

2/2

Πηγή : Το βρετανικό πλοίο «Θεριστής» HMS Dreadnought
το 1910,

http://www.maritimequest.com/warship_directory/great_britain/battleships/dreadnought/hms_dreadnought_page_2.htm.

Οικονομία πολέμου

- Ναυτικός ανταγωνισμός είχε ως αποτέλεσμα την ανατροπή ισορροπιών σε στρατιωτικό και οικονομικό πεδίο.
- Η οικονομία στρέφεται προς μη παραγωγικά πεδία, προς πολεμικούς σκοπούς.
- Μεταφορά κεφαλαίων σε ΗΠΑ για την εξασφάλιση της καπιταλιστικής ανάπτυξης.

Πετρέλαιο για την κίνηση του βρετανικού στόλου

- Κίνηση βρετανικού πολεμικού στόλου με πετρέλαιο.
- 1^η μεγάλη εξάρτηση της Βρετανίας από τις ΗΠΑ.
- Βρετανοί: Εξεύρεση πετρελαίου σε Περσικό κόλπο. Προστριβές με οθωμανική αυτοκρατορία
- Γερμανοί: σιδηρόδρομος Βαγδάτης – Βερολίνου για μεταφορά πετρελαίου. Πεδίο ανταγωνισμού. Μία από τις αιτίες του Α΄ ΠΠ.

Ο μαύρος χρυσός καθορίζει τις συγκρούσεις του 20^ο αιώνα 1/2

- Πετρελαιοπηγές στο Τέξας 1901.
- Από τα τέλη του 19^{ου} αιώνα το πετρέλαιο διεκδικούσε τη θέση του στον οικονομικό ανταγωνισμό.
- Ο κινητήρας «εσωτερικής καύσης» είχε αξιοποιήσει τις δυνατότητες ενός υγρού που ως τότε, με τη μορφή της κηροζίνης, χρησιμοποιείτο κυρίως στον φωτισμό.

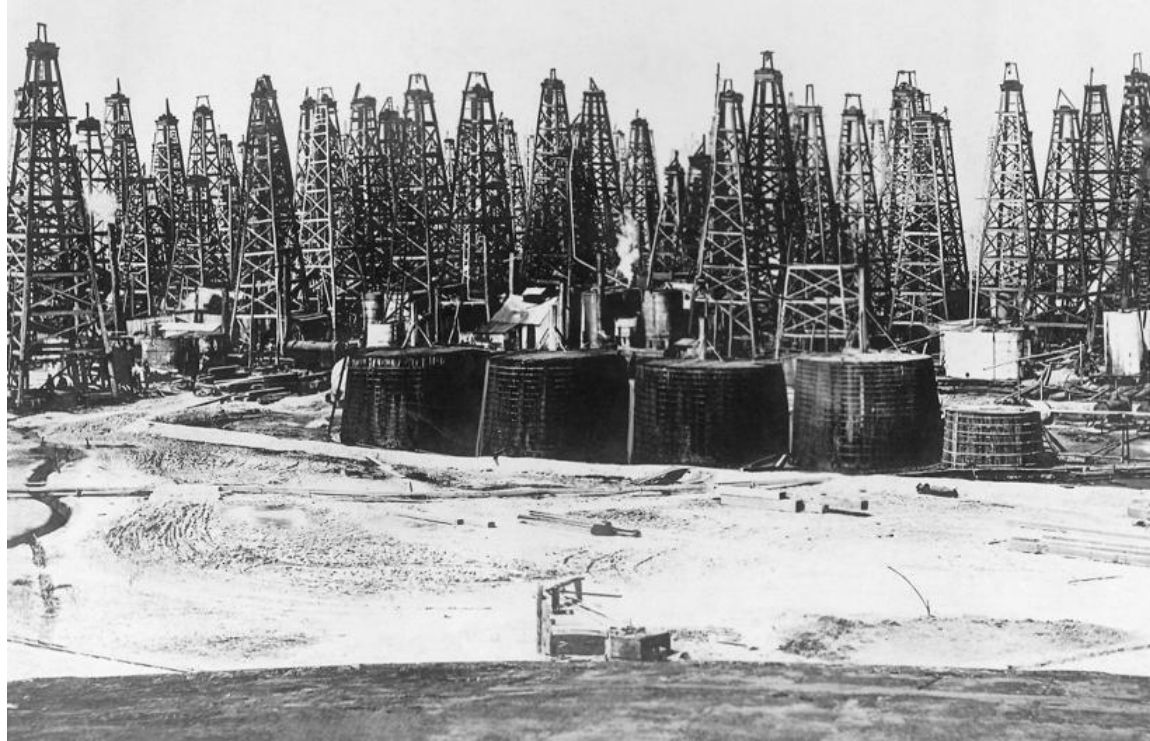

Ο μαύρος χρυσός καθορίζει τις συγκρούσεις του 20^ο αιώνα 2/2

- Η κίνηση των πολεμικών και αργότερα των εμπορικών πλοίων με πετρέλαιο αντί για κάρβουνο, με όλα τα πλεονεκτήματα που παρουσίαζε, εμπέδωσε τη σημασία του υγρού καυσίμου.
- Ο δε ανταγωνισμός για τον έλεγχο των πηγών του έγινε συστατικό των συγκρούσεων του 20^{ου} αιώνα.

Πετρελαιοπηγές στο Τέξας (1901).

Πηγή: The Spindletop oil field in Beaumont, Texas, circa 1901, which triggered the Texas Oil Boom, gave birth to Gulf Oil and Texaco (now merged into Chevron), and put America on the road to being the world's largest oil producer. (AP Photo), <http://qz.com/17335/>.

Πόλεμος Ιταλίας – Οθωμανικής Αυτοκρατορίας (1911)

- Στα 1911 ο πόλεμος ανάμεσα στην Ιταλία και την Οθωμανική Αυτοκρατορία
- με επίκεντρο τη Λιβύη
- ξεκίνησε την σειρά των στρατιωτικών εμπλοκών
- που, διαμέσου του Αιγαίου και των Βαλκανίων οδήγησαν στον Πρώτο παγκόσμιο πόλεμο.

Συνέπειες Ιταλο – οθωμανικού πολέμου

- Συνέπειες
- Η Οθωμανική Αυτοκρατορία εξασθενεί.
- Εμπάργκο.
- Διαρκή καταστροφή του εμπορίου της.
- Συνεχή απειλή των ζωτικών της δρόμων.
- Αναβρασμός στους μικρούς των Βαλκανίων.
Καραδοκούν οι Ρώσοι και οι Αψβούργοι για τις εξελίξεις.
- Αυτονομιστικό κίνημα Αλβανίας.

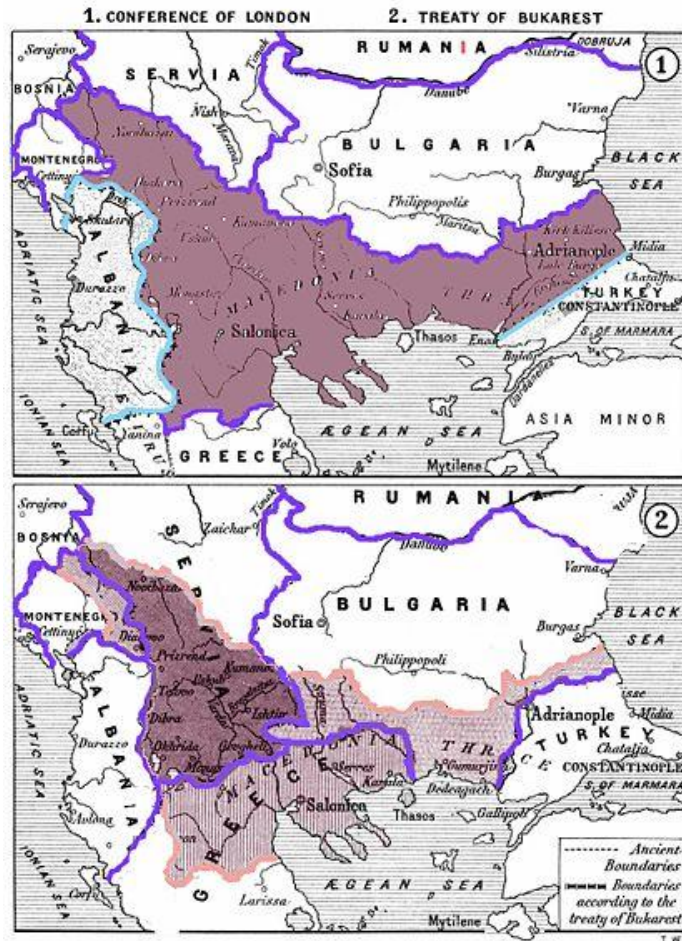
Στρατεύματα 1911

Πηγή: “Tripoli Italiana, sbarco delle truppe”,
11.10.1911, photo: E. Bernini,
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Tripoli_Italiana.jpg?uselang=el. Άδεια: CC BY-SA 3.0.

Τα Βαλκάνια πριν και μετά τους Βαλκανικούς πολέμους

- Τα Βαλκάνια πριν και μετά τους Βαλκανικούς πολέμους του 1912-1913.
- Πηγή: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Balkan_Wars_Boundaries_cleanup.jpg?uselang=el.
- Άδεια: Public Domain.

Ενθουσιασμός για την ιδέα του πολέμου!

- Ο πόλεμος που συναρπάζει.
- Έλληνες εθελοντές, μετανάστες στις ΗΠΑ, ετοιμάζονται για το ταξίδι προς την εμπόλεμη Ελλάδα για να πάρουν μέρος στους Βαλκανικούς πολέμους.
- Παρόμοια ρεύματα εθελοντικής προσέλευσης παρουσιάστηκαν σε όλα τα κράτη που ενεπλάκησαν στους πολέμους του 1912-13.

Οι Έλληνες μετανάστες επιστρέφουν για να πολεμήσουν

Πηγή: “Greeks, New York, going back to fight 1912 Oct. Loading luggage on wagon in front of Webster Hall, New York City, as Greeks prepare to return home for Balkan War. George Grantham Bain Collection.”, October 1912 - [Library of Congress](#), Prints and Photographers Division., Άδεια: No known restrictions on the use of this image.

Βαλκάνια πυριτιδαποθήκη της Ευρώπης

- Ευρωπαϊκοί ανταγωνισμοί. Κάθε βαλκανικό κράτος έχει ένα ευρωπαϊκό προστάτη.
- Διαμάχη βαλκανικών κρατών ευρωπαϊκή διαμάχη.

Η Αυστροουγγρική Αυτοκρατορία (1914)

- Πηγή: 'Map of the Austro-Hungarian Empire in 1914', www.nzhistory.net.nz/media/photo/map-austro-hungarian-empire-1914, (Ministry for Culture and Heritage), updated 14-Aug-2014, Άδεια: CC BY – SA 3.0 New Zealand.

2^η Ενότητα

Η Γερμανική Αυτοκρατορία

Η νεόκοπη Αυτοκρατορία

- Ανάμεσα στην κεντρική και στη δυτική Ευρώπη, στα 1871 προέκυψε μια νέα Αυτοκρατορία.
- Τα γερμανικά κράτη και οι αυτόνομες πόλεις συνενώθηκαν κάτω από την εξουσία του Βασιλέα της Πρωσίας στην ενιαία Γερμανία.

Οι Πρώσσοι βασιλείς έγιναν αυτοκράτορες

- Ανάμεσα στα κράτη αυτά, μερικά ήσαν Βασίλεια και είχαν και αυτά Βασιλέα, ενίοτε σημαντικό, όπως ήταν η περίπτωση του βασιλικού οίκου της Βαυαρίας, στο Μόναχο.
- Ως εκ τούτου, οι Πρώσσοι βασιλείς, ηγεμόνες πλέον της ενιαίας Γερμανίας όφειλαν να αποκτήσουν ένα τίτλο υπέρτερο εκείνου του απλού βασιλέα.
- Ονομάστηκαν έτσι Αυτοκράτορες και η χώρα τους Αυτοκρατορία.

Η Γερμανική Αυτοκρατορία (1871 – 1914)

- Πηγή: The German Empire in 1871, <http://theglobalstate.com/history/how-two-men-forged-the-german-empire/>, © The Global State 2015.

Πώς φτάνουμε στον πόλεμο;

- Πολιτιστικές, ψυχολογικές, οικονομικές ερμηνείες.
- Καλοκαίρι 1914:
- Οι Ευρωπαίοι (μεσοαστικά, μικροαστικά, εργατικά στρώματα) δεν ξέρουν τι σημαίνει πόλεμος.
- Η σοσιαλδημοκρατία και τα μεσοστρώματα υπέρ της ειρήνης.
- Ευρωπαίοι μονάρχες δεν επιθυμούν τον πόλεμο, διότι μπορεί να αποτελέσει κίνδυνος για το καθεστώς τους.

Αναζητήσεις των Ευρωπαίων

- Φαντασιακό του πολέμου.
- Οικονομικοί λόγοι.
- Μονομαχία, ρώσικη ρουλέτα. Διακινδύνευση της ζωής.
- Αύξηση και βελτίωση της κοινωνικής θέσης των μεσοστρωμάτων.
  - Αισθάνονται βαριά την απειλή της πτώσης τους.
  - Εκβιάζουν την μοίρα τους γεμάτοι προσδοκίες και όνειρα για την κοινωνική τους άνοδο.
- Νιτσειϊσμός. Δαρβινισμός.
- Ελεύθερος χρόνος και πλούτος.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Γιώργος Μαργαρίτης.
«Εισαγωγή στη Σύγχρονη Ευρωπαϊκή Ιστορία. Οι εξωτερικές απειλές και η
αποσταθεροποίηση της Ευρώπης». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014.

Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:

<http://eclass.auth.gr/courses/OCRS243/>.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

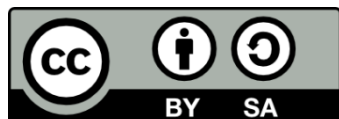
[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Τέλος 3^{ου} Μαθήματος

Επεξεργασία: Γαβριέλα Λ. Μαζαράκη
Θεσσαλονίκη,
Χειμερινό Εξάμηνο 2013 – 2014

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

